

JUSTITSMINISTERIET

Dato:
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Louise Degn Brammer
Sagsnr.: 2020-0090-1964
Dok.: 1445063

Ændringsforslag
til
Forslag til lov om ændring af straffeloven
(Skærpet straf for lovovertrædelser med baggrund i eller sammenhæng
med covid-19) (L 157)

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *justitsministeren*, tiltrådt af: ...

Til § 1

00) I *nr. 1* ændres »§ 119,« til: »§§ 119-121, 133-134 b, 135,« »§ 171, stk. 1,« ændres til: »§ 171, stk. 1, § 189,« og »§ 263 a,« ændres til: »§ 247, stk. 2, § 263 a,« og »§ 286, stk. 1,« ændres til: »§ 286,«
[Udvidelse af bestemmelsens anvendelsesområde]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 00

De lovovertrædelser, der er omfattet af den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 81 d, stk. 1, vedrører primært formueforbrydelser, idet straffelovens § 119 om vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste dog også er omfattet.

Med ændringsforslaget foreslås det for det første, at de bestemmelser, der er nævnt i § 81 d, stk. 1, udvides med en række lovovertrædelser, der vedrører

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

forbrydelser mod henholdsvis den offentlige myndighed mv. og den offentlige orden og fred. Det drejer sig om følgende straffelovsovertrædelser: § 119 a (chikane af personer i offentlig tjeneste), § 120 (vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste ved hjælp af opløb), § 121 (fornærmelig tiltale mod personer i offentlig tjeneste), §§ 133 og 134 (hhv. farlige og ufarlige opløb), § 134 a (grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted), § 134 b (maskeringsforbud), § 135 (ugrundet udrykning af politi, ambulance mv.) og § 247, stk. 2 (vold mod personer, der efter karakteren af deres arbejde er særligt udsat for vold).

Det følger af straffelovens § 119 a, at den, som krænker en af de i § 119 nævnte personers fred ved at kontakte, forfølge eller på anden måde chikanere den pågældende under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Ved fastsættelse af straffen skal der lægges vægt på den betydning, som lovovertrædelser kan have for den pågældendes udførelse af tjenesten eller hvervet, jf. § 119 a, stk. 2.

Efter straffelovens § 120 finder de i § 119 foreskrevne straffe, når de dér nævnte handlinger iværksættes ved hjælp af opløb, anvendelse på dem, der anstifter til eller leder opløbet, og på de deltagere, som undlader at efterkomme øvrighedens lovlige forkyndte påbud til mængden om at skilles.

Det fremgår af § 121, at den, som med hån, skældsord eller anden fornærmelig tiltale overfalder nogen af de i § 119 nævnte personer under udførelsen af hans tjeneste eller hverv eller i anledning af samme, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år.

Det følger af straffelovens § 133, stk. 1, at den, som fremkalder opløb med det forsæt at øve eller true med vold på person eller gods, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år. På samme måde straffes de, der ved et opløb, under hvilket nævnte formål er lagt for dagen, optræder som opløbets ledere, samt enhver deltager, der undlader at efterkomme øvrighedens lovligt forkyndte påbud til mængden om at skilles, jf. § 133, stk. 2. Begås der under sådant opløb nogen under dets formål hørende forbrydelse, straffes opløbets anstiftere eller ledere efter den bestemmelse, der gælder for den pågældende forbrydelse, jf. § 133, stk. 3.

Det fremgår af straffelovens § 134, at deltagere i et opløb, der er vidende om, at påbud om at skilles er forkyndt på foreskreven måde, og ikke efterkommer dette, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 måneder.

Ifølge straffelovens § 134 a, straffes deltagere i slagsmål eller i anden grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted, såfremt de har handlet efter aftale eller flere i forening, med fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Efter straffelovens § 134 b, stk. 1, straffes den, der i forbindelse med møder, forsamlinger, optog eller lignende på offentligt sted færdes med ansigtet helt eller delvis tildækket med hætte, maske, bemaling eller lignende på en måde, der er egnet til at hindre identifikation, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder. På samme måde straffes den, som på offentligt sted besidder genstande, der må anses for bestemt til tildækning af ansigtet under de i stk. 1 nævnte omstændigheder, jf. § 134 b, stk. 2. De i stk. 1 og 2 nævnte forbud gælder ikke for tildækning af ansigtet, der tjener et anerkendelsesværdigt formål, jf. § 134 b, stk. 3. Tildækning af ansigtet med henblik på at forebygge smitte af personen selv eller andre med covid-19 forudsættes, at ville være et anerkendelsesværdigt formål i henhold til stk. 3.

Det fremgår af straffelovens § 135, at den, som ved ugrundet påkaldelse af hjælp, misbrug af faresignal el. lign. forårsager udrykning af politi, ambulance, redningsberedskabet eller sø- eller luftredningstjenesten, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 måneder.

Det følger af straffelovens § 247, stk. 2, at når en lovovertrædelse som nævnt i §§ 244-246 begås over for en person, der efter karakteren af sit arbejde er særligt udsat for vold, kan straffen forhøjes med indtil det halve.

Ændringsforslaget skal ses i lyset af, at der vurderes at være en vis sandsynlighed for, at politiet, sundhedspersonale ansat i offentlige institutioner eller lignende udsættes for vold, trusler, skældsord eller chikane som led i deres arbejde med at håndhæve myndighedernes lovgivningsmæssige tiltag mod covid-19. Endvidere vurderes der at være en vis risiko for, at myndighederne under covid-19-epidemien i Danmark vil kunne se optøjer mv. i gaderne, hvor der vil være behov for at sikre den offentlige orden og fred.

Med ændringsforslaget foreslås det for det andet, at henvisningen til straffelovens § 286, stk. 1, i den foreslåede § 81 d, stk. 1, ændres til § 286. Dette indebærer, at strafskærpelsen tillige vil omfatte underslæb, bedrageri, mandatsvig og skyldnersvig af særlig grov beskaffenhed, jf. straffelovens § 286, stk. 2, hvorefter straffen kan stige til fængsel indtil 8 år. Der henvises nærmere til pkt. 2.1.1.5-2.1.1.7 samt pkt. 2.1.1.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås for det tredje, at det foreslåede § 81 d, stk. 1, udvides til også at omfatte overtrædelser af straffelovens § 189. Efter bestemmelsen straffes med bøde eller fængsel indtil 6 år den, som stiller til salg eller i øvrigt søger udbredt som lægemidler eller forebyggelsesmidler mod sygdomme ting, om hvilke han ved, at de er uegnede til det angivne formål, og at deres benyttelse hertil udsætter menneskers liv eller sundhed for fare. Begås forbrydelsen uagtsomt, følger det af bestemmelsens stk. 2, at straffen er bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Ændringsforslaget skal ses i lyset af, at der vurderes at være en vis sandsynlighed for, at covid-19-epidemien kan afføde kriminalitet, som er omfattet af straffelovens § 189.

Ændringsforslaget indebærer, at straffen for de i forslaget nævnte bestemmelser kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.

Som eksempel på en situation, hvor lovovertrædelsen i almindelighed vil have baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark kan nævnes, hvis politiet, sundhedspersonale ansat i offentlige institutioner eller lignende udsættes for vold, trusler, skældsord eller chikane som led i deres arbejde med at håndhæve myndighedernes lovgivningsmæssige tiltag mod covid-19.

Det forudsættes samtidig med ændringsforslaget, at straffniveauet for overtrædelse af de i ændringsforslaget nævnte bestemmelser, forhøjes til omkring det dobbelte i forhold til den straf, der ville være fastsat af domstolene for tilsvarende overtrædelser, der ikke har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.

Som eksempel kan nævnes den situation – som dog vil være omfattet af straffelovens § 119 om vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste – hvor politiet udsteder et påbud til en række personer i en offentlig tilgængelig park, hvor der befinder sig flere end 10 personer på en sådan måde, som efter politiets skøn udgør en særlig fare for smitte med covid-19, og hvor en polititjenestemand i forbindelse hermed bliver truet med vold af en person, der netop har fået et påbud. Et sådant tilfælde vil efter Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Chikane, vold og trusler mod offentligt ansatte mv. (§ 119, § 119a, og § 212), som udgangspunkt skulle sanktioneres med ubetinget fængsel i mindst 30 dage, hvis tiltalte er ustraffet. Med lovforslaget for-

udsættes det, at strafniveauet for en sådan lovovertrædelse som udgangspunkt vil skulle være 60 dages ubetinget fængsel afhængig af de nærmere omstændigheder.

Et andet eksempel er den situation, hvor en person, der en gang tidligere er straffet for overtrædelse af straffelovens § 135 om ugrundet udrykning af politi, ambulance mv., retter henvendelse til alarmcentralen og anmelder ugrundet, at en person med svære symptomer på covid-19 har alvorlige vejtrækningsproblemer, hvilket medfører udrykning af ambulance. Et sådan tilfælde vurderes efter retspraksis i dag som udgangspunkt i gentagelsestilfælde at skulle sanktioneres med 10-20 dages fængsel. Med lovforslaget forudsættes det, at strafniveauet for en sådan lovovertrædelse som udgangspunkt vil skulle være omkring 20-40 dages fængsel afhængig af de nærmere omstændigheder.

Det forudsættes desuden, at overtrædelser af de i ændringsforslaget omfattede bestemmelser, der i dag straffes med bøde, fremover i visse tilfælde som udgangspunkt vil skulle straffes med fængsel. Det vil f.eks. omfatte overtrædelser af straffelovens § 121 ved fornærmende tiltale mod personer i offentlig tjeneste, der efter Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Chikane, vold og trusler mod offentligt ansatte mv. (§ 119, § 119a, og § 212) i dag som udgangspunkt vil skulle straffes med en bøde på mindst 5.000 kr.

Hvis et forhold allerede i dag straffes med en længere fængselsstraf, kan det imidlertid undtagelsesvist forekomme, at en forhøjelse af strafniveauet med indtil det dobbelte ikke vurderes at stå i rimeligt forhold til den begåede kriminalitet sammenholdt med tilsvarende overtrædelser, der ikke har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. I disse tilfælde forudsættes straffen efter den foreslåede § 81 d, stk. 1. at skulle skærpes med en tredjedel.

Det bemærkes, at de ovenfor skitserede eksempler er opstillede forenklede eksempler. Eksemplerne er desuden ikke udtømmende. Fastsættelsen af straffen i konkrete straffesager skal således fortsat ske i overensstemmelse med de almindelige strafudmålingsprincipper. Efter straffelovens § 80 skal der således ved straffens fastsættelse lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden. Herudover skal der ved straffens fastsættelse blandt andet lægges vægt på de skærpende og formildende omstændigheder, som er angivet i straffelovens §§ 81-82, herunder at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen, at gerningen er

udført af flere i forening, at der er udvist særlig hensynsløshed, eller at gerningsmanden ikke var fyldt 18 år, da gerningen blev udført.

Det er en forudsætning for at ifalde straf for overtrædelse af de af ændringsforslaget omfattede bestemmelser, at der er det fornødne forsæt, jf. den almindelige regel herom i straffelovens § 19. Den dømte skal have forsæt i relation til samtlige objektive momenter.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1.